

Antoni Lubelczyk, Renata Zych

Osada KPL w Przeworsku stan. 62, gm. Przeworsk, woj. podkarpackie

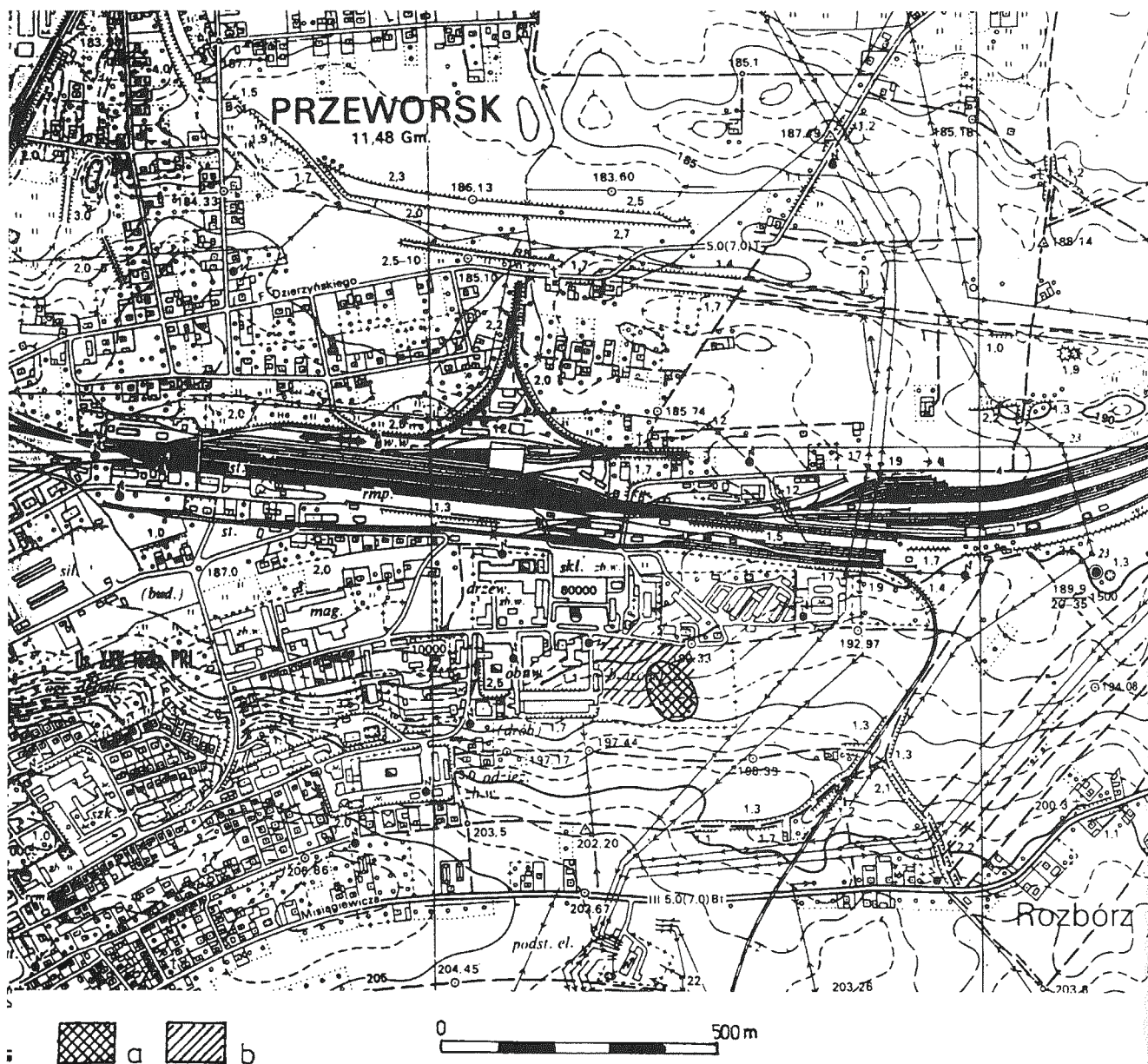
Stanowisko 62 w Przeworsku zostało odkryte w 1988 roku podczas badań AZP, prowadzonych przez S. Czopka, w trakcie których odkryto 6 fragmentów ceramiki nowożytniej. Ulokowane jest ono w północnej części Podgórza Rzeszowskiego. Obszar ten stanowi najszerzy i najbardziej rozległy mezoregion pasa podgórzy (P. Wład 1996, s. 19). Między doliną Wisłoka i Sanu tworzy płat szeroki na 18 km. Wysokość płaskich garbów wynosi od 280 m u stóp Pogórza do około 240 m. Ku dolinie Wisłoka opadają one ostrą krawędzią lub mniej wyraźnym stopniem w 20-metrową terasę lessową nad Sanem. Pod lessem, na garbach lub stokach występują żwiry karpackie, gliny morenowe i żwiry mieszane, które często budują listwy staroczwartorzędowych kopalnych teras. Szerokie dna dolin, pogłębione w młodszym czwartorzędzie, wypełnione są grubymi pokładami aluwii (w stropie holocenijskich). Na zboczach pod lessami odsłaniają się pokrywy soliflukcyjne z resztkami utworów morenowych. O intensywności współczesnego spłukiwania świadczą wyniki badań transportu zawiesiny, sięgające 110 t/km²/rok (L. Starkel 1972, s. 143).

Stanowisko ulokowane jest w obrębie doliny rzeki Mleczki, w części dolnej stoku. Położone od strony N i NW, w miejscu o ekspozycji umiarkowanej. Oddalone jest ok. 200 m od źródła najbliższego, bezimiennego ciek. Znajduje się ono na wschodnim krańcu rozległego wzniesienia, na którym w jego zachodniej partii rozlokowało się miasto (ryc. 1).

W roku 2003 rozpoczęto na tym obszarze prace ziemne związane z budową hali magazynowo-biurowej dla firmy „Damianex” z Łańcuta, która objęła powierzchnię około 1,30 ha. Sama inwestycja zajęła dolną część stoku wspomnianego wyżej wzniesienia na wysokości oscylującej między 190 i 195 m n.p.m (ryc. 2). Teren ten w ciągu ostatnich kilkudziesięciu lat uległ bardzo poważnym przekształceniom. Na zachodnich i północnych krańcach inwestycji, jeszcze tuż po wojnie, znajdował się cały szereg stawów. W latach osiemdziesiątych XX wieku, gdy prowadzono tu archeologiczne badania powierzchniowe, stok ten, chociaż znacznie pofałdowany, nie posiadał jednak ostrych skarp, zaznaczo-

nych na aktualnym podkładzie geodezyjnym (ryc. 2). Tak więc znaczna partia inwestycji od strony północnej, została zniwelowana jeszcze przed obecnymi pracami ziemnymi, a ewentualne obiekty archeologiczne całkowicie wybrane, dlatego obecnie wystarczyło zdjęcie warstwy ziemi o miąższości 10–15 cm, by ukazał się już czysty grunt. Widoczny od strony wschodniej i południowej wyższy próg także został już wcześniej w ten sposób uformowany. Z tych właśnie powodów zdołano tutaj zarejestrować tylko 1 niewielki obiekt (nr 3) o lekko owalnym zarysie, średnicy 130–150 cm oraz nieckowatym przekroju poprzecznym i miąższości 20 cm. Posiadał on ciemnoszare, zwężłe i „czyste” (bez polepy, węgla lub innych dodatków) wypełnisko o popielatym odcieniu z brązową otoczką od strony północnej, która widoczna była także w dolnej części przekroju poprzecznego. Nie zarejestrowano materiału archeologicznego.

Całkowicie odmienną sytuację stwierdzono w południowo-wschodniej partii inwestycji, na wyżej położonym tarasie (1,5–2 m wyżej). Co prawda także tutaj po zdjęciu kilkunastocentymetrowego nadkładu szarej ziemi pojawiać się zaczęła jasnożółta ziemia ale na jej tle zarysowały się najpierw dwa obiekty (nr 1 i 2), a nieco później po lekkim doczyszczeniu zarejestrowano tutaj w dość sporym zagęszczeniu 16 kolejnych (ryc. 3). Wszystkie one były sporej wielkości (często ponad 2 m średnicy) i posiadały zasadniczo ten sam rodzaj wypełniska, tj. bardzo zwężłą, ciemnoszarą ziemię o popielatym odcieniu, niekiedy z jaśniejszą, brązową otoczką. Dobrze odcinały się od żółtej calcowej gliny. Różniły się zarysem (kolistym, owalnym regularnym lub nieregularnym), miąższością (od 20 do 80 cm) i przekrojem poprzecznym (prostokątnym, nieckowatym a nawet trapezowatym). Rzuty i profile większości obiektów przedstawione zostały na ryc. 4, 5. Ze względu na charakter prac spośród 19 zarejestrowanych obiektów całkowicie wyeksplorowano ich 11 (1–3, 7, 8, 13–15, 17–19); w czterech przypadkach zbadano tylko głębokość (obiekty: 4–6, 9), a w pozostałych, ze względu na obsunięcie się profilu lub rozkopanie udokumentowano tylko ich rzut poziomy (10–12, 16).

Ryc. 1. Przeworsk stan. 62. Położenie stanowiska na mapie topograficznej 1:10 000; a – stanowisko archeologiczne, b – teren inwestycji
Abb. 1. Przeworsk, Fundst. 62. Lage der Fundstelle auf der topographischen Landkarte 1:10 000; a – archäologische Fundstelle, b – Investitionsfläche

Рис. 1. Пшеворск, пам. 62. Местонахождение памятника на топографической карте в масштабе 1:10 000; а – археологический памятник, б – территория инвестиций

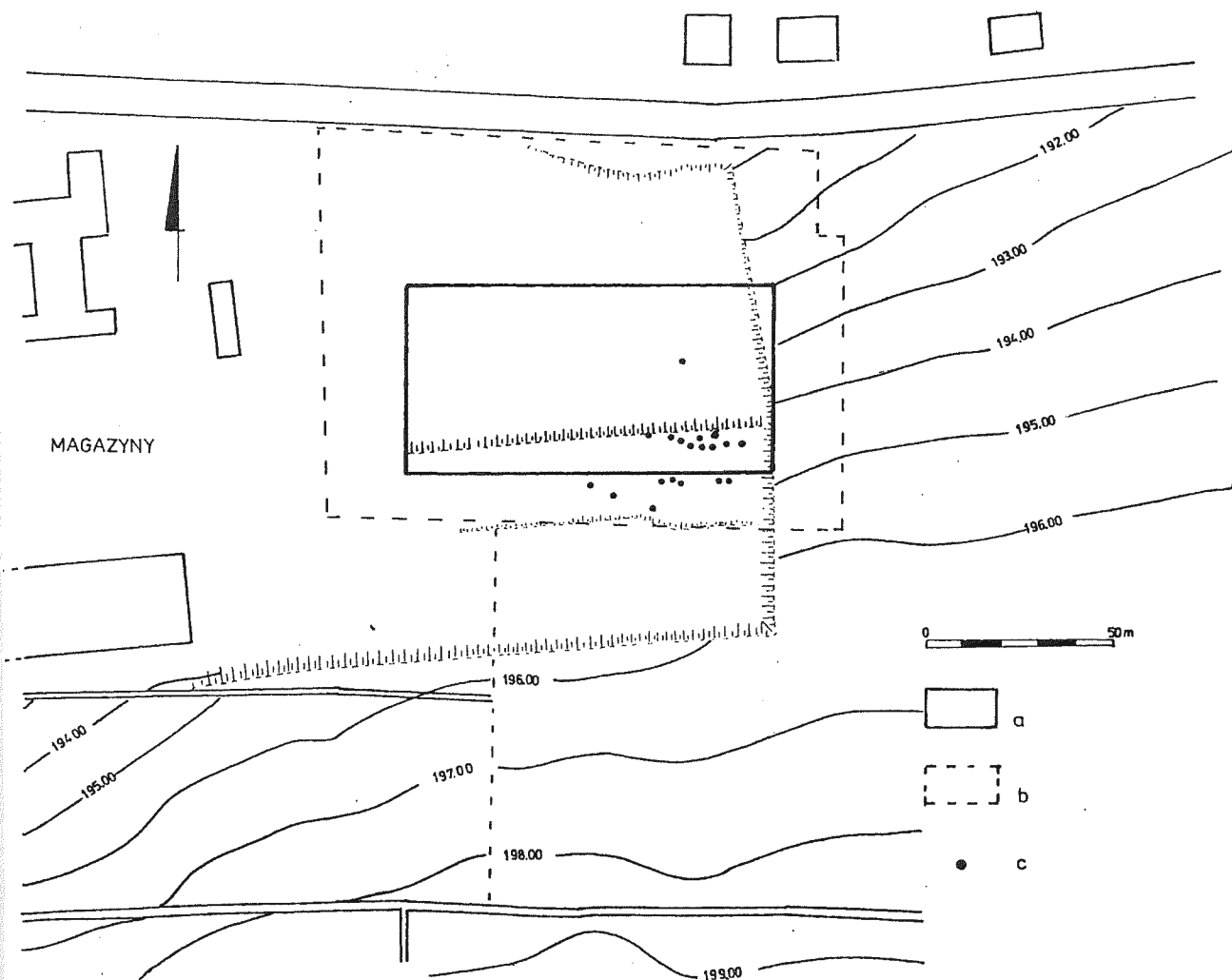
ŹRÓDŁA NIERUCHOME

Obiekt 1

Najdalej wysunięty ku południowi obiekt o regularnym, lekko owalnym zarysie o wymiarach 150 x 130 cm; nieckowatym przekroju poprzecznym z ciemnoszarym wypełniskiem w górnej partii i brązową gliną niżej, która widoczna jest również w stropie obiektu od jego północnej strony; miąższość do 20 cm. Na samym dnie jasna warstewka wymywania. Materiału archeologicznego nie stwierdzono.

Obiekt 2

Uchwycony w głównym skupisku nad istniejącą jeszcze przed rozpoczęciem inwestycji, dość znaczną skarpią. Zarys regularny – owalny, prosto ścięty od strony skarpy; wymiary 200 x 160 cm; przekrój nieckowaty przy miąższości do 20 cm, z głębiej sięgającym dołkiem postępowym w części południowej i wypływający się do kilku cm od strony skarpy; wypełnisko szaropopielate z wtrętami jasnobrązowej gliny; materiału archeologicznego brak.

Ryc. 2. Przeworsk stan. 62. Teren inwestycji na podkładzie mapy geodezyjnej z naniesionymi obiektami archeologicznymi; a – wykop pod magazyn, b – zasięg inwestycji, c – obiekty archeologiczne

Abb. 2. Przeworsk, Fundst. 62. Investitionsfläche auf der geodätischen Landkarte mit den markierten archäologischen Objekten; a – Baugrube für ein Lagergebäude, b – Ausbreitung der Investition, c – Archäologische Objekte

Рис. 2. Пшеворск, пам. 62. Территория инвестиций на геодезической карте с нанесенными археологическими объектами; а – котлован под магазин, b – границы инвестиций, с – археологические объекты

Obiekt 3

Odrębny obiekt najdalej wysunięty na północ (ok. 20 m), położony w strefie wcześniej już zniwelowanej. Posiadał kolisty zarys o średnicy 85 cm, szaropopielate wypełnisko i nieckowaty przekrój poprzeczny z miąższością maksymalną do 8 cm. Materiału archeologicznego nie stwierdzono.

Obiekt 4

Położony w głównym ciągu obiektów nad krawędzią wyżej położonej skarpy, najdalej wysunięty w kierunku wschodnim; zarys regularny – prostokątny o zaokrąglonych narożnikach i wymiarach 220 x 120 cm; wypełnisko mniej wyraziste, szaropopielate; miąższość obiektu ok. 20 cm (uchwycona sondażowo); przekrój poprzeczny nieokreślony; materiału archeologicznego brak.

Obiekt 5

Nieco na zachód położony obiekt 5 charakteryzował się również mniej wyrazistym, owalnym zarysem o wymiarach 200 x 150 cm; szaropopielatym wypełnieniem i miąższością 23 cm (uchwycona

sondażowo); przekrój poprzeczny nieokreślony; materiału archeologicznego nie pozyskano.

Obiekt 6

Uchwycony również w głównym paśmie obiektów. Posiadał wyrazisty, kolisty obrys o średnicy 150 cm i ciemnoszaro-popielate wypełnisko z wrętami jasnobrązowej gliny o miąższości 30 cm; przekrój nieokreślony; nie pozyskano również żadnego materiału archeologicznego.

Obiekt 7

W tej samej strefie położony obiekt 7 charakteryzował się regularnym, owalnym zarysem o średnicy 220 i 190 cm; szaropopielatym wypełniskiem z nielicznymi węgielkami drzewnymi i pasmem jaśniejszej ziemi; nieckowatym przekrojem poprzecznym i miąższością 30 cm; materiału archeologicznego brak.

Obiekt 8

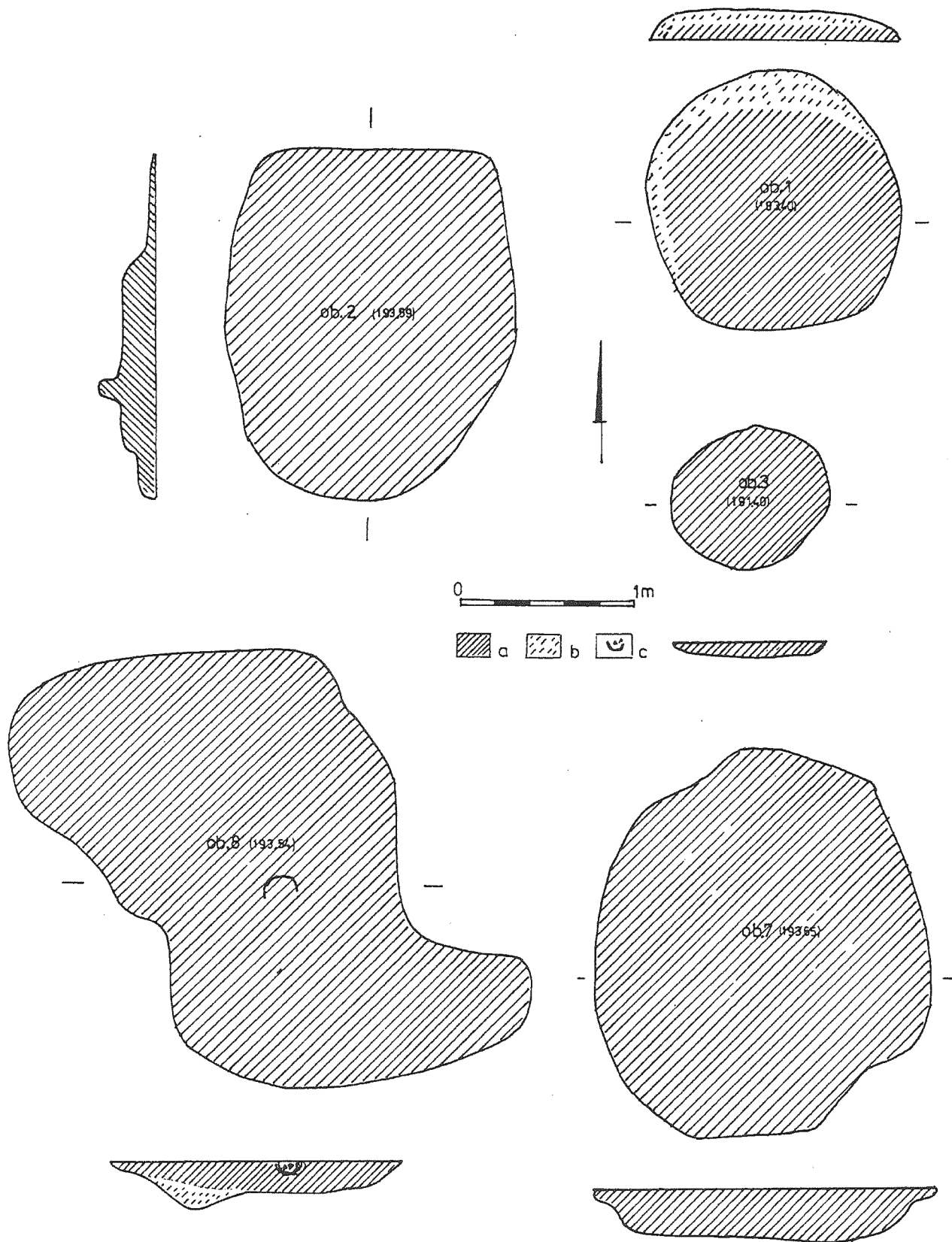
Najbardziej cenny obiekt ze względu na pozyskany z niego materiał archeologiczny. Uchwycony został również nad skarpią, na zachód

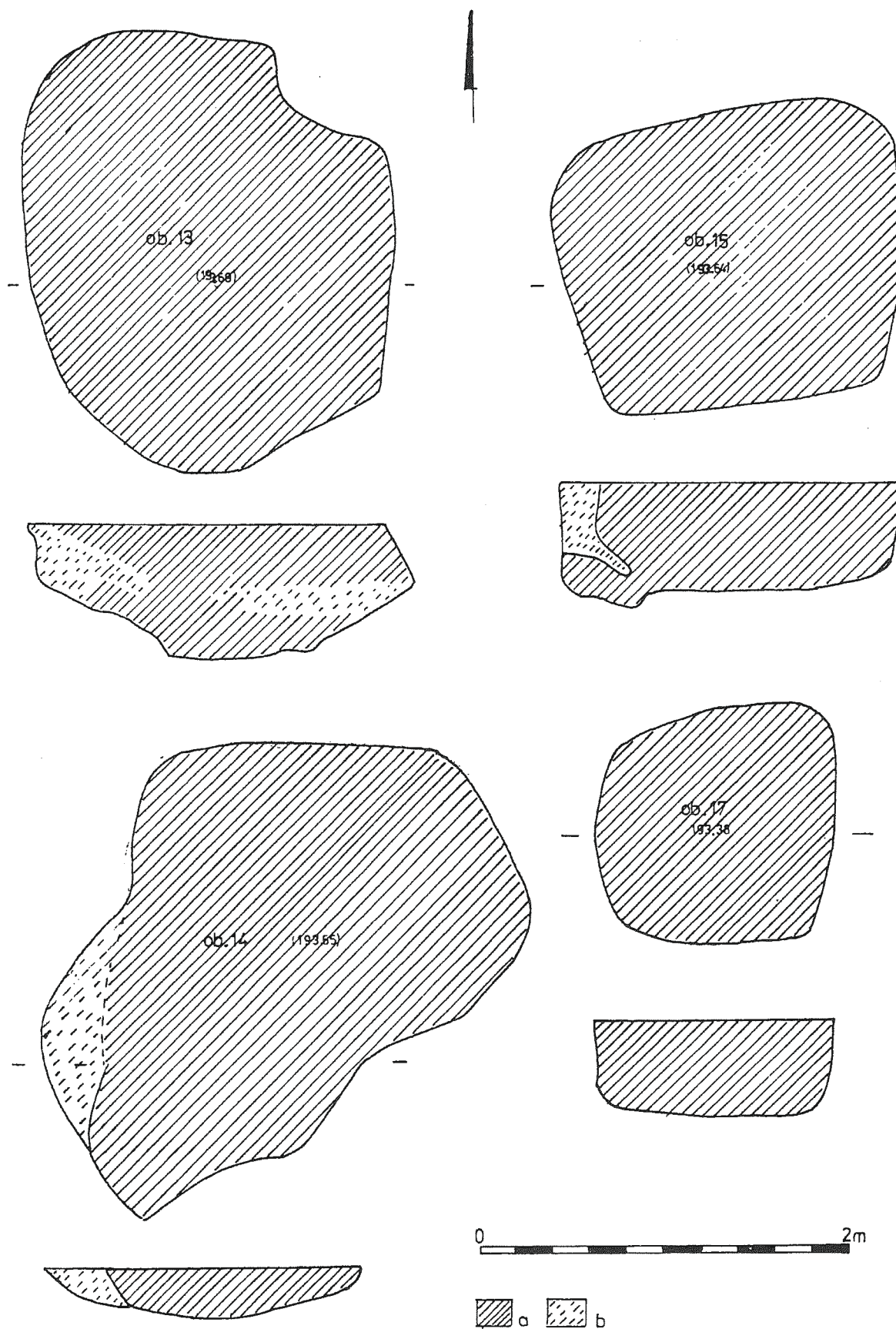
Ryc. 3. Przeworski stan. 62. Rzut poziomy obiektów archeologicznych w obrębie głównego wykopu; a – obiekty archeologiczne, b – resztki warstwy kulturowej, c – narożnik SE wykopu pod magazyn

Abb. 3. Przeworsk, Fundst. 62. Grundriss der archäologischen Objekte im Rahmen der Hauptgrabungsschnitt, a – Archäologische Objekte, b – Kulturschichtreste, c – SE – Ecke der Baugrube für ein Lagergebäude

Рис. 3. Пшеворск, там. 62. План археологических объектов в пределах основного раскопа; а — археологические объекты, б — остатки культурного слоя, с — юго-восточный угол котлована

Rys. 4. Pzeworsk stan. 62. Rzut i profile obiektów: 1, 3 oraz 7, 8; a – szaropopielate wypełnienie obiektu, b – jaśniejsza otoczka, c – wylew garnka i skupisko ceramiki
 Abb. 4. Pzeworsk, Fundst. 62. Grundriss und Profile der Objekte: 1, 3 und 7, 8; a – graue Objektausfüllung, b – hellere Umrahmung, c – Topfausguss und Keramikansammlung
 Рис. 4. Пшеворск, пам. 62. План и разрезы объектов: 1, 3 и 7, 8; а – серо-пепельное заполнение объекта, б – более светлый ободок, с – горловина горшка и скопление керамики

Ryc. 5. Przeworsk stan. 62. Rzut i profile obiektów: 13, 15 oraz 17; a – szaropopielate wypełnienie obiektu, b – żółtobrazowa ziemia
 Abb. 5. Przeworsk, Fundst. 62. Grundriss und Profile der Objekte: 13, 15 und 17; a – graue Objektausfüllung, b – gelberbraun Boden
 Рис. 5. Пшеворск, пам. 62. План и разрезы объектов: 13, 15 и 17; а – серо-пепельное заполнение объекта, б – желто-коричневая земля

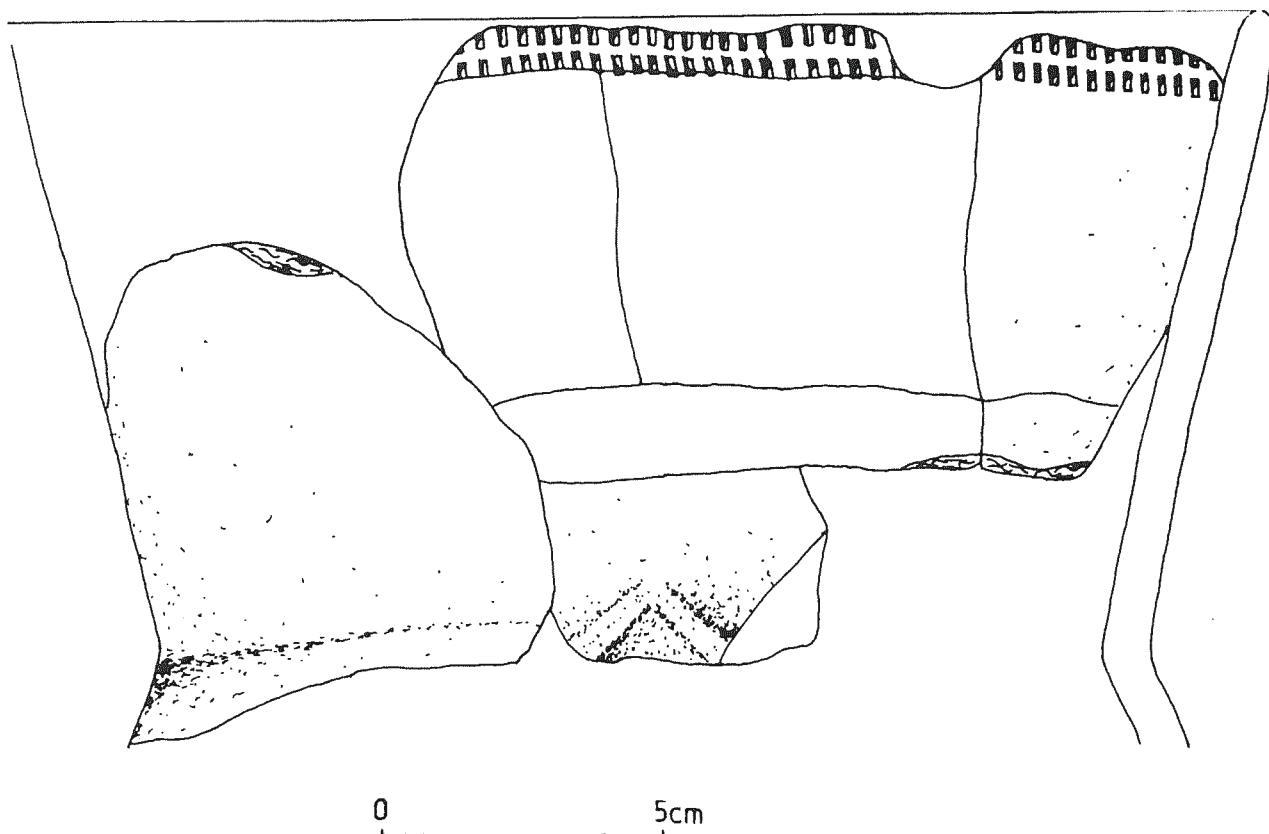

Рис. 6. Прzeworsk stan. 62. Ceramika KPL

Abb. 6. Прzeworsk, Fundst. 62. Keramik der Trichterbecherkultur

Рис. 6. Пшеворск, пам. 62. Керамика КВС

od wcześniej omawianych obiektów. Posiadał nieregularny, owalny zarys przy wymiarach 260 x 160 cm; szaropopielate, mocno zwięzłe wypełnisko z wtrętami brązowej gliny, nieckowaty przekrój poprzeczny i miąższość do 25 cm. Pośrodku zarysował się fragment wylewu garnka i skupisko ceramiki, z których udało się wykleić fragment wylewu dużego naczynia kultury pucharów lejowatych i przydenną część mniejszego naczynia (ryc. 6, 7).

Obiekt 9

Wystąpił w sąsiedztwie wcześniej omówionych obiektów na wyżej położonym tarasie przy skarpie. W porównaniu z przedstawionymi już obiektami miał on bardziej rozlewający się zarys o średnicy 250 x 190–200 cm i miąższość 20 cm (uchwyconą sondażowo); przekrój poprzeczny nieokreślony; wypełnisko szaropopielate z wtrętami żółtej gliny; materiału archeologicznego nie pozyskano.

Obiekt 10

Położony w tym samym ciągu co wyżej analizowane obiekty. Posiadał nieregularny zarys zbliżony do prostokąta o wymiarach 200 x 160 cm; wypełnisko j.w.; miąższość i przekrój nieokreślone.

Obiekt 11

Uchwycony w tej samej strefie co wyżej charakteryzowane obiekty; zarys nieregularny; wymiary 200 x 150–200 cm; wypełnisko szaropopielate, z wtrętami jasnobrązowej gliny; miąższość i przekrój nieokreślone; materiału archeologicznego nie pozyskano.

Obiekt 12

Najdalej na zachód położony obiekt, spośród tych zarejestrowanych w strefie przy skarpie; zarys regularny zbliżony do prostokątnego z zaokrąglonymi narożnikami; wymiary 240 x 150 cm; wypełnisko

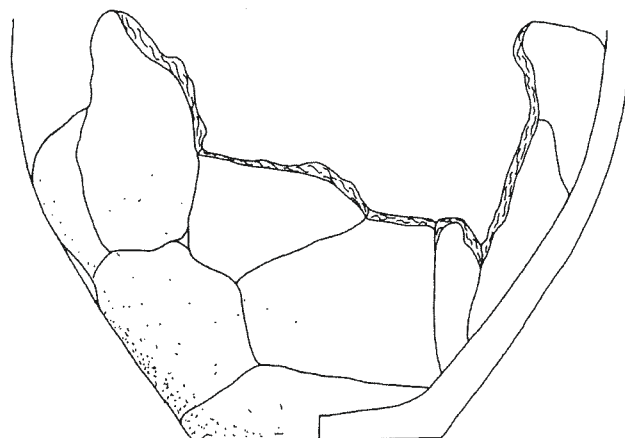

Рис. 7. Прzeworsk stan. 62. Ceramika KPL

Abb. 7. Прzeworsk, Fundst. 62. Keramik der Trichterbecherkultur

Рис. 7. Пшеворск, пам. 62. Керамика КВС

j.w; miąższość i przekrój nieokreślone ze względu na oberwanie się skarpy; materiału archeologicznego nie zdołano pozyskać.

Obiekt 13

Uchwycony został, podobnie jak dalej omawiane obiekty 14–19, w drugiej linii, położonej kilka metrów na południe od I strefy z obiektami 2, 4–12. Strop obiektów pojawiał się na głębokości 10–15 cm od powierzchni. Obiekt 13 posiadał owalny zarys o wymiarach 240 x 200 cm; szaropopielate wypełnisko, wewnątrz się rozwarstwiające, z pasmami jasnobrązowej gliny i zawartością drobnych węgielków drzewnych; nieforemny przekrój poprzeczny – od strony wschodniej trapezowaty a od zachodu nieckowaty i dość płaskie dno; miąższość 75 cm; z obiektu tego nie pozyskano materiału archeologicznego.

Obiekt 14

Posiadał nieregularny zarys o średnicy 260 i 160 cm; szaropopielate wypełnisko z wtrętami jasnobrązowej ziemi; nieckowaty przekrój poprzeczny i miąższość 30 cm (niewykluczone jednak, że żółta ziemia, którą uznano za całec jest tylko kolejnym poziomem obiektu, na co wskazywałby widok fragmentu profilu skarpy). Z obiektu tego pozyskano drobne okruchy ceramiki pradziejowej – być może kultury pucharów lejowatych.

Obiekt 15

Obiekt o regularnym, czworobocznym zarysie przy wymiarach 185 x 160 cm; prostokątnym przekroju poprzecznym z zaokrąglonymi narożnikami i płaskim dnem; ciemnoszarym wypełnisku (ciemniejszym od pozostałych) z drobnymi węgielkami drzewnymi oraz brązowym pionowym pasmem (słupem?) od strony zachodniej; miąższość 60 cm. Bardzo wyraźnie odcinał się od żółtego calca o strukturze smugowej. Pozyskano stąd kilka drobnych fragmentów ceramiki pradziejowej tj. 3 drobne fragmenty brzuśców naczyń KPL i 1 nieco większy fragment ceramiki z wczesnej epoki brązu. Ten ostatni pochodzi z poziomu wyróżnienia.

Obiekt 16

Posiadał on regularny, owalny zarys przy wymiarach 210 x 170 cm i szaropopielate wypełnisko. Miąższość i przekrój poprzeczny nie został określony. Nie pozyskano również żadnego materiału archeologicznego.

Obiekt 17

Obiekt o zarysie zbliżonym do czworoboku o średnicy 130 cm. Posiadał ciemnoszare wypełnisko bez żadnych dodatków; prostokątny przekrój poprzeczny z zaokrąglonymi narożnikami i płaskim dnem oraz miąższość 52 cm; brak materiału archeologicznego.

Obiekt 18

Posiadał kolisty zarys o średnicy 120 cm; szaropopielate wypełnisko; nieckowaty przekrój poprzeczny i miąższość 15 cm; materiału archeologicznego nie pozyskano.

Obiekt 19

Uchwycony został tuż przy obiekcie 18. Miał on kształt jajowaty o długości 110 i szerokości 70 cm; nieckowaty przekrój poprzeczny z miąższością do 20 cm i szaropopielate wypełnienie; brak materiału datującego.

Oprócz wyżej omówionych obiektów, bardzo wyraźnie odcinających się od jasnego tła calca, zarejestrowano również nikiłe ślady warstwy kulturowej na profilu skarpy południowej między metrem 50 i 60.

Nie pozyskano z niej jednak żadnego materiału archeologicznego. Wiele cennych informacji o stratygrafii stanowiska dostarczył nam profil sztucznej skarpy na linii projektowanego budynku hali. W narożniku południowo-zachodnim wykopu uchwycono nieckowate zagłębienie wypełnione szaropopielatą, mulistą ziemią, które jak się dowiedziano od miejscowych pracowników, stanowi pozostałość po zasypianych stawach, funkcjonujących tutaj jeszcze w okresie powojennym. Z warstwy tej pozyskano zarówno bardzo drobny materiał pradziejowy jak również współczesny.

OPIS MATERIAŁU RUCHOMEGO

W 3 obiektach znajdowało się kilkanaście fragmentów ceramiki kultury pucharów lejowatych. Część z nich pochodzi z dwóch naczyń. Jedno to puchar lejowaty (ryc. 6). Zachowała się znaczna część wylewu i niewielki fragment górnej partii brzuśca. Średnica wylewu oraz jego wysokość wynoszą odpowiednio 22 cm i 11 cm. Wysokość całego naczynia mogła osiągać ok. 30 cm. Szerokość naczynia w miejscu przejścia wylewu w brzusiec wynosi ok. 17 cm. Jest to naczynie o średniej grubości ścianek – 8 mm. Masa ceramiczna została schudzona niewielką ilością domieszki organicznej oraz drobno tłuczonych skorup. Powierzchnia zewnętrzna pucharu jest mączysta o barwie jasnobrunatnej. Powierzchnia wewnętrzna jest gładka i ma kolor brunatny. Przełom naczynia jest jednolity, również koloru brunatnego (ciemnobrunatnego). Naczynie jest skąpo ornamentowane. Zdobienie znajduje się w jego części podkrawędnej zewnętrznej i składa się z podwójnej linii słupków odcisniętych stempelkiem. Nad miejscem przejścia wylewu w brzusiec zaczyna się plastyczna listwa w kształcie odwróconej litery „v”, której ramiona schodzą na górną część brzuśca. Jest więc to często spotykany na pucharach lejowatych rodzaj zdobnictwa, np. Babicha stan. 6 (J. Ligoda i in. 2004), czy dalsze w Zawarży (A. Kulczycka-Leciejewicz 2002). W przypadku drugiego naczynia nie zachowała się jego część góra. Posiadamy tylko fragmenty dna oraz dolnej i środkowej partii brzuśca (ryc. 7). Jest to prawdopodobnie głęboka misa. Średnica jej dna wynosi 7 cm. Zachowana wysokość – powyżej 12 cm. W rzeczywistości mogła osiągać ok. 15 cm. Jest to naczynie o średniej grubości ścianek – 7 cm. Do masy ceramicznej dodano niewielkiej ilości domieszki organicznej oraz drobno tłuczonych skorup. Powierzchnia zewnętrzna naczynia jest mączysta, koloru jasnobrunatnego. Powierzchnia wewnętrzna jest również mączysta o barwie jasnobrunatnej. Przełom misy jest jednolity, koloru brunatnego. Naczynie nie posiada zdobienia.

Poza tymi dwoma naczyniami zarejestrowano jeszcze kilka fragmentów ceramiki KPL. Są to fragmenty nie posiadające zdobienia, cienkościenne (5–6 mm). Zarówno powierzchnia zewnętrzna jak i wewnętrzna ścianek jest mączysta. Powierzchnie są koloru jasnobrunatnego i brunatnego. Przełomy jednolite – brunatne. Masa ceramiczna jest tu schudzona niewielką ilością domieszki organicznej i drobno tłuczonych skorup. Ceramika KPL z tego stanowiska jest więc bardzo jednolita technologicznie.

Oprócz materiału archeologicznego KPL zarejestrowano również 4 fragmenty ceramiki z epoki brązu. Pochodzą one z części brzuścowej naczynia i nie posiadają zdobienia. Trudno dokładniej określić ich przynależność kulturową. Jest to ceramika cienkościenna (6 cm). Powierzchnie zewnętrzne jak i wewnętrzne są mączyste, koloru jasnobrunatnego i brunatnego. W jednym przypadku powierzchnia zewnętrzna posiada barwę brunatno-ceglastą. Masa ceramiczna została schudzona tłuczniem kamiennym dodanym w średniej ilości oraz w niewielkiej ilości miki. W jednym przypadku oprócz tłuczni kamiennego dodano tłuczone skorupy.

Poza osadą w Przeworsku na obszarze Podgórze Rzeszowskiego materiały KPL odkryto do tej pory tylko na dwóch stanowiskach: w Sieteszy 55 (P. Madej 2000, s. 28–30) oraz w Rzeszowie stan. 29 (niepublikowane badania P. Mitury). W obu przypadkach materiał jest nieliczny. Nie zarejestrowano również obiektów. Najbliższym stanowiskiem, które odpowiadałoby swoim charakterem „naszemu” jest Babicha 6, gdzie oprócz wielu obiektów KPL odkryto także warstwę kulturową z licznym materiałem (ponad 700 zabytków). W Przeworsku zanotowano jedynie nikłe jej ślady. Najprawdopodobniej została ona ściągnięta w czasie robót inwestycyjnych, zwłaszcza że tak duża liczba obiektów sugeruje bardziej stały charakter osady. Stanowisko to można zaliczyć do osad średnich. Są to te, na których odkryto ślady trwałych obiektów mieszkalnych i /lub gospodarczych oraz dość liczny materiał archeologiczny. Na obszarze Kotliny Sandomierskiej są to jak dotąd największe stanowiska kultury pucharów lejkowatych.

Chronologia materiałów KPL pochodzących z obszaru Polski południowo-wschodniej jest trudna do określenia. Spowodowane jest to brakiem dat radiowęglowych. W tej sytuacji próba datowania znalezisk musi być oparta na takich wskaźnikach jak ornament, technologia czy morfologia naczyń i ich dostosowaniu do systemów opracowanych dla innych terenów. W przypadku licznego materiału sytuacja jest o tyle lepsza, że można poszukiwać podobieństwa wielu cech. Tutaj mamy do dyspozycji właściwie jedno naczynie. Podobne, jak już stwierdzono powyżej, wystąpiły na stanowiskach w Babisze i Zawarży. W obu przypadkach nie posiadamy dat radiowęglowych. Natomiast wystąpił tam liczny materiał, zwłaszcza w Zawarży, gdzie nie jest on tak bardzo rozdrobniony. Czas istnienia tych osad został określony na fazę klasyczną KPL (J. Ligoda i in. 2004; A. Kulczycka-Leciejewicz 2002, s. 90, 91). Prawdopodobnie również istnienie osady w Przeworsku możemy umieścić w tym czasie.

WYKAZ CYTOWANEJ LITERATURY

Kulczycka-Leciejewicz A.	Wład P.
2002 <i>Zawarża osiedle neolityczne w południowopolskiej strefie lessowej</i> , Wrocław.	1996 <i>Regiony fizycznogeograficzne okolic Przemyśla</i> , „RPrzemyski”, t. 32, z. 2, Nauki Przyrodnicze, s. 5–42.
Ligoda J., Mitura P., Zych R.	Starkel L.
2004 <i>Materiały z wielokulturowego stanowiska 6 w Babisze, gm. Tuszów Narodowy, pow. Mielec, „MSROA”</i> , (w przygotowaniu do druku).	1972 <i>Kotlina Sandomierska</i> , [w:] <i>Geomorfologia Polski</i> , red. M. Klimaszewski, Warszawa, t. I, s. 138–164.
Madej P.	
2000 <i>Sprawozdanie z badań wykopaliskowych przeprowadzonych w 1999 r. na stanowisku 5 w Sieteszy, pow. Przeworsk, „RPrzemyski”</i> , t. 6, z. 1, Archeologia, s. 11–32.	

Antoni Lubelczyk, Renata Zych

Siedlung der Trichterbecherkultur in Przeworsk, Fundst. 62, Vorkarpaten Wojewodschaft

Zusammenfassung

Die Fundstelle Nr. 62 in Przeworsk wurde während der Geländebegehungen im Jahre 1988 freigelegt. Sie ist im Flusstal von Mleczka, am unteren Talhang lokalisiert. Sie liegt von der N und NW Seite auf einem gemäßigt exponierten Platz. Sie ist ca. 200m von der Quelle des nächsten namenlosen Flusslaufs entfernt. Sie liegt an dem östlichen Rand eines Hügels, auf dessen westlicher Zone die Stadt lokalisiert ist.

Im Jahre 2003 hat man auf diesem Gebiet die Erdarbeiten beim Bau der Lagergebäude für die Firma „Damianex“ aus Łańcut aufgenommen. Die Baufläche betrug ca. 1,30 ha.

Das hat eine beträchtliche Veränderung des Areals verursacht. Trotz der Zerstörungen ist es gelungen, 19 Objekte

und kleine Spuren einer Kulturschicht zu registrieren. In drei Objekten hat man ein paar zehnten von Keramikscherben freigelegt. Das sind hauptsächlich die der Trichterbecherkultur angehörenden Materialien – ein Trichterbecher und eine vermutlich tiefe Schüssel. Außer den Funden der Trichterbecherkultur hat man auch ein paar nicht charakteristische, bronzezeitliche (vermutlich frühbronzezeitliche) Keramikfragmente aufgefunden.

Diese Fundstelle ist bisher eine der größten Fundstellen der Trichterbecherkultur in Sandomierz – Gesenke. (Kotlina Sandomierska).

Поселение КВС в Пшеворске пам. 62, гм. Пшеворск, Подкарпатское воеводство

Резюме

Памятник 62 в Пшеворске открыт во время археологической разведки в 1988 году. Он расположен в границах долины реки Млечки, на севере и северо-западе нижней части склона, на довольно ровном месте; находится на расстоянии около 200 м от ближайшего источника безымянного ручья, на восточном крае широкой возвышенности, в западной части которой раскинулся город.

В 2003 году на этой территории были начаты земляные работы, связанные со строительством магазинно-офисных построек для фирмы „Дамианэкс” из Ланыцута, охватывшие поверхность около 1,30 га.

Это привело к значительному изменению местности. Несмотря на упомянутые разрушения, удалось зафиксиро-

вать 19 объектов и слабые следы культурного слоя. В 3 объектах обнаружено несколько десятков фрагментов керамики. В основном, это материалы, относящиеся к культуре воронковидных сосудов. Из части их удалось склеить два горшка – воронковидный сосуд и глубокую миску. Кроме находок КВС выявлено несколько нехарактерных фрагментов керамики эпохи бронзы (вероятно – ранней).

Этот памятник в настоящее время является одним из наибольших, принадлежащих КВС в Сандомирской низменности.

Rzesz

Ren

St
AZP
wów
Te
Dyno
ka i S

Рис. 1.
Abb. 1.
Рис. 1.